

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 7

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 348 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 25-iyulda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Avtosanoat korxonalari marketing strategiyasini takomillashtirish yo'llari	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Zayniddinova Umida Djalolovna	
Mamlakat raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda maxsus iqtisodiy zonalar omilidan foydalanish istiqbollari	26
Izbosarov Boburjon Baxriddinovich, Abdurasulov Ravshanbek Xotam o'g'li	
Mahalla institutini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning institutsional tahlili	32
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Mamlakatimizda pillachilik biznesini rivojlantirish orqali mahsulot ishlab chiqarish va uni qayta ishlash holatining tahlili	37
Turgunov Odilbek Maripovich	
Etnografik turizmni tashkil etishning xorij tajribasi	41
I. Axmedov	
Xizmatlar sohasining milliy iqtisodiyotdagi rolini tahlil qilishning zamonaviy yondashuvlari	46
Xusanov Murodjon Sunnatullayevich	
Iqtisodiy o'sish tushunchasi va uning rivojlanish tarixi	54
Maksudov Avazbek Ulug'bek o'g'li	
Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni takomillashtirish asosida inson kapitalini rivojlantirish	59
Ubaydullaev G'ayrat Zuvaytovich	
O'zbekistonda aholi bandligini ta'minlashda oilaviy tadbirkorlikning o'rne	65
Baymanova Mavlyuda Djurayevna	
The Effect of Students' Financial Status on Academic Performance in Uzbekistan	70
Alimov Damirjon Odilovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmat ko'rsatish sohasida tadbirkorlik faoliyatining o'rne	76
Jusupova Anjim Tansiqbaevna	
Insurance Mechanisms in Foreign Trade: Mitigating Risk and Facilitating Global Commerce	82
Sohibjamol Abirkulova	
Nodavlat umumiy o'rta ta'lim maktabning faoliyati samaradorligini aniqlashdainnovatsion usullardan foydalanish	87
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna	
Qishloq xo'jaligi korxonalarida asosiy vositalar hisobi va auditi bo'yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda foydalanish imkoniyatlari	92
Xojimurodov Zuxriddin Shukurullo o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi budjetining shakllanishida egri soliqlarni undirishning fiskal samaradorligi	97
Abdulxayeva Shahnoza Muxammadiyevna	
Mamlakat sanoatining barqaror rivojlanishida energosamaradorlikning roli	104
J. J. Yaxshilikov	
Сравнительный анализ состояния сферы услуг в регионах Андижанской области	109
Мусабоев Рустам Алижонович	
Hududlarda aholi bandligini oshirish va kambag'allikni qisqartirishda ishlab chiqarish sanoatining o'rne (Qashqadaryo viloyati misolida)	114
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Baxronov Baxriddin Najmiddinovich	
Banklarning qimmatli qog'ozlar bozoridagi faoliyatini takomillashtirish yo'llari	118
Ermatov Utkirbek Baxodirjonovich	

Развитие цифровой экономики в Узбекистане, ее плюсы и минусы	122
Раупова Мухлисахон Ибрахимжон кизи, Мамбетова Мадина Зоҳид кизи, Алижонова Малика Алижон кизи, Хакимова Нигора Бахтиёровна	
Investment Management is an Important Factor of Economic Development.....	127
Yuldasheva G. A., Ziyayev Dilshodjon	
O'zbekistonda moliyaviy texnologiyalar sanoatining rivojlanish istiqbollari.....	130
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi loyihalarni moliyalashtirish.....	136
Toiyrov Yunus Alamovich	
Operatsion faoliyatni boshqarishda strategiya tushunchasiga bo'lgan yondashuvlarning shakllanishi.....	143
Dedajanov Baxtiyor Nabijanovich	
Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlash.....	148
Xusniddinov Yorqinjon Muxiddin o'g'li	
Budjet tashkilotlarida pul mablag'lari nazorat qilishni rivojlantirish yo'llari.....	152
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
QQS ma'murchiligining yevropa tajribasi.....	157
Bisenbayev Sharyar Kuanishbayevich	
O'zbekistonda soliq yukiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	162
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida muqobil energiya vositalaridan foydalanib ma'lumot almashinish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalalari	170
Ashurov Azizbek Ergash o'g'li, Janzakov Bekzot	
Analysis of the theoretical foundations of sustainable economic development at regional level	175
Khudayorova Munira Omonboy kizi	
Soliq ma'murchiligida joriy etilgan jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlarni undirish mexanizmini takomillashtirish yo'llari	182
Muxtorov Zokir Sayfulla o'g'li, Karimov Ilhom Anorboy o'g'li, Homidov Asrorbek Tohirjon o'g'li, Axmedova Shoxista G'ayrat qizi	
Sirdaryo viloyatining investitsiya muhiti zamonaviy rivojlanish tendensiyalari	187
Xolmurotova Diyoraxon Ibragimovna	
Transformatsiyalash jarayonida tijorat banklarining kreditlash faoliyatini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	191
Razzoqov Bexzod Gofurovich	
Modern trends in assessing the impact of industrial development on the environment.....	196
Turg'unov Jasurbek Alimardon o'g'li	
Pul oqimlarini guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashni kengaytirish.....	202
Atamurodov Saidmurod Yaxyoevich	
Iqlim o'zgarishlari va uning iqtisodiy rivojlanishga ta'sirining ilmiy-nazariy tahlili	208
Ashrafjon Elov	
Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va ahamiyati	214
Abramatov Eldor Toshmamatovich, Alimov Abduraxon Alxamiddin o'g'li, Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li, Nurillayev Jasurbek Davronbekovich	

PUL OQIMLARINI GURUHLASH MEZONLARI BO'YICHA TASNIFLASHNI KENGAYTIRISH

ORCID: 0009-0002-0789-2606

Atamurodov Saidmurod Yaxyoevich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Xo'jalik yurituvchi subyektlarda pul oqimlarini, ya'ni "Pul oqimining davomiyligi", "Intensivlik" va "Dinamikaning tabiati" kabi guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashni kengaytirish orqali yanada chuqurroq tahlil qilish imkoniyati yuzaga keladi. Ushbu kengaytirilgan tasniflash usuli kompaniyalar moliyaviy holatini aniqroq va to'liqroq baholashga imkon beradi. Davomli va bir martalik pul oqimlarini ajratish orqali tashkilotlar o'z pul oqimlarining barqarorligini baholashlari mumkin. Yuqori va past intensivlikka ega pul oqimlari esa tashkilotning moliyaviy faoliyatining quvvatini ko'rsatadi. Barqaror va o'zgaruvchan pul oqimlarini ajratish esa, o'z navbatida, kompaniyaning moliyaviy xavf-xatarlarini boshqarishda yordam beradi.

Kalit so'zlar: Pul oqimlari, pul oqimining davomiyligi, pul oqimining intensivligi, pul oqimlarining dinamikasi, (IFRS), (BHMA), moliyaviy tahlil, moliyaviy boshqaruv, moliyaviy barqarorlik, strategik qarorlar, investitsiya, moliyalashtirish, operatsion faoliyat.

Abstract: By expanding the classification of cash flows in economic entities according to the classification criteria "Continuity of cash flow," "Intensiveness" and "Nature of dynamics" there will be an opportunity for a deeper analysis. This extended classification method allows you to more accurately and fully assess the financial condition of companies. Through the allocation of continuous and one-time cash flows, organizations can assess the stability of their cash flows. High and low-intensity cash flows show the strength of the organization's financial activity. The allocation of stable and variable cash flows, in turn, helps to manage the company's financial risks.

Key words: cash flows, cash flow continuity, cash flow intensity, cash flow dynamics, (IFRS), (BHMA), financial analysis, financial management, financial stability, strategic decisions, investment, financing, operational activities.

Аннотация: У хозяйствующих субъектов появится возможность более глубокого анализа денежных потоков путем расширения классификации по критериям группировки "Продолжительность денежного потока," "Интенсивность" и "Природа динамики." Этот расширенный метод классификации позволяет более точно и полно оценить финансовое состояние компаний. Организации могут оценивать устойчивость своих денежных потоков путем выделения постоянных и разовых денежных потоков. Денежные потоки с высокой и низкой интенсивностью показывают мощность финансовой деятельности организации. Выделение стабильных и изменчивых денежных потоков, в свою очередь, помогает управлять финансовыми рисками компании.

Ключевые слова: Денежные потоки, преемственность денежного потока, интенсивность денежного потока, динамика денежных потоков, (IFRS), (БХМА), финансовый анализ, финансовое управление, финансовая устойчивость, стратегические решения, инвестиции, финансирование, операционная деятельность.

KIRISH

Pul oqimlari har qanday xo'jalik yurituvchi subyektning moliyaviy faoliyatini yaxlit baholashda muhim ahamiyatga ega. Tashkilotning pul oqimlarini samarali boshqarish va ularni aniq guruhlash orqali kompaniyaning moliyaviy holatini yaxshilash mumkin. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) va AQSHning umumiy qabul qilingan buxgalteriya prinsiplari (GAAP) pul oqimlarini asosiy faoliyatlar, investitsiya faoliyatlari va moliyalashtirish faoliyatlari bo'yicha tasniflaydi. Bu guruhlash usuli moliyaviy hisobotlarni tahlil qilishda katta yordam beradi [1].

Biroq, pul oqimlarining barqarorligini, intensivligini va dinamikasini hisobga olgan holda, ularni yanada kengaytirilgan tarzda guruhlash orqali tashkilotlar o'z moliyaviy faoliyatini yanada chuqurroq tahlil qilishi mumkin. Shu munosabat bilan, ushbu tadqiqotda pul oqimlarini "Pul oqimining davomiyligi", "Intensivlik" va "Dinamikaning tabiati" kabi mezonlar bo'yicha tasniflashni taklif qilaman.

Ushbu yangi tasniflash usullari pul oqimlarining turli xil aspektlarini ko'rib chiqish orqali tashkilotlarning moliyaviy qarorlar qabul qilishda yordam beradi va ularning uzoq muddatli moliyaviy barqarorligini ta'minlashga ko'maklashadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshqaruv maqsadlarida pul oqimlari to'g'risidagi ma'lumotlar ularning aylanmasi nuqtayi nazaridan muhimdir, bu yesa turli muddatlardagi pul aylanmasi davrlarini shakllantirishga olib keladi. Tadqiqot muallifi xo'jalik yurituvchi subyektlarning kelajakdagi pul oqimlarini va ularning shakllanish muddatini tahlil qilish va prognoz qilish maqsadida yangi tasniflash mezonini taklif qildi [15].

N.S.Plaskova tomonidan "Pul oqimining davomiyligi" pul oqimlarini uch turga bo'lish bilan taklif qilingan: qisqa muddatli, o'rta muddatli va uzoq muddatli pul oqimi [8].

Robert S. Kaplan (Robert S. Kaplan)ning ishlaridagi asosiy fikrlarida: asosan "Balanced Scorecard" konsepsiyasiga asoslangan bo'lib, u tashkilotlarning moliyaviy holatini baholashda va strategik rejalashtirishda foydalaniladi. "Balanced Scorecard" to'rtta asosiy komponentni o'z ichiga oladi: moliyaviy ko'rsatkichlar, mijozlar bilan bog'liq ko'rsatkichlar, ichki biznes jarayonlari va o'rganish hamda o'sish. Kaplan pul oqimlarining barqarorligini va dinamikasini tahlil qilishni ham o'z ichiga oladi, bu esa kompaniyalarning uzoq muddatli strategik maqsadlarini amalga oshirishda yordam beradi [11].

Devid P. Norton (David P. Norton)ning ishlaridagi asosiy fikrlar: Norton ham Kaplan bilan birga "Balanced Scorecard" konsepsiyasini rivojlantirgan. Uning ishlarida pul oqimlarini samarali boshqarish va kompaniyalarning strategik maqsadlarini amalga oshirishda muhim ahamiyat kasb etgan. Nortonning ishi kompaniyalarning moliyaviy natijalarini yaxshilash va strategik rejalashtirishda muhim rol o'ynaydi [11].

Charlz T. Xorngren (Charles T. Horngren)ning ishlaridagi asosiy fikrlar: Xorngrenning "Cost Accounting: A Managerial Emphasis" kitobi moliyaviy hisobotlarning nazariy asoslarini tushuntirib beradi. Uning ishlari buxgalteriya hisobi va pul oqimlarini boshqarishdagi nazariy va amaliy jihatlariga qaratilgan. Xorngren moliyaviy hisobotlarni aniq va ishonchli yuritishni ta'kidlaydi [12].

Yuqoridagi olimlarning tadqiqot ishlari atroflicha o'rgangan holda pul oqimlari to'g'risida zarur tahliliy ma'lumotlarni shakllantirish maqsadida muallif sifatida "Intensivlik darajasi"ni tasniflash xususiyatini taklif qilish orqali xo'jalik yurituvchi subyektlarning pul oqimlari maksimal, minimal jihatlarini maqbul bo'linadi. Maksimal (minimal) pul oqimlari ularni baholash va rejalashtirish maqsadida intensivlik koeffitsiyentini hisobga olgan holda ma'lum vaqt ichida hajm, ijobiy va salbiy oqimlar bo'yicha yeng katta (yeng kichik) hisoblanadi [16].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot ishlarini amalga oshirishda ilmiy tadqiqot metodologiyasida keng qo'llaniladigan usullardan foydalanildi. Pul oqimlarini guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashni kengaytirish tendensiyalarini o'rganishda umumiylikdan individuallikka va aksincha tartibda deduksion yoki induksion usullardan foydalanish samara bersa, abstrakt-mantiqiy fikrlash usuli esa jarayonni tizimli tahlil qilishda ahamiyatlidir. Ilmiy tahlil jarayonida ana shu ilmiy tadqiqot usullaridan, xususan, kuzatish, umumlashtirish, guruhlash, taqqoslash, tahlil qilishda esa sintez va tahlil usullarini keng foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Pul oqimlarini "Pul oqimining davomiyligi", "Intensivlik" va "Dinamikaning tabiati" guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashning dolzarbligi haqida quyidagi nuqtalarni ta'kidlash mumkin:

Moliyaviy barqarorlik va xavf-xatarni baholash: Bugungi kunda xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy barqarorligi va xavf-xatarni baholash o'ta muhim ahamiyat kasb etmoqda. Pul oqimlarini davomiyligi, intensivlik va dinamika bo'yicha tasniflash orqali kompaniyalar o'z moliyaviy holatlarini yaxshiroq tushunishlari va xavf-xatarni aniqlashlari mumkin [2].

Strategik qarorlar qabul qilish: Kompaniyalarning strategik qarorlari samarali pul oqimlari tahliliga asoslanadi. Kengaytirilgan guruhlash usuli orqali kompaniyalar o'z biznes modellari va rivojlanish strategiyalarini yanada to'g'riroq belgilashlari mumkin. Bu, ayniqsa, raqobatbardosh bozor sharoitida muhimdir [3].

Investitsiyalar va moliyalashtirish: Investorlar va kreditorlar kompaniyalarning moliyaviy holatini baholashda pul oqimlarini tushunishlari kerak. Intensivlik va dinamikani inobatga olgan holda, pul oqimlari tahlili orqali ular investitsiyalar va moliyalashtirish qarorlarini qabul qilishda asosiy ma'lumotlarni olishadi [4].

Iqtisodiy o'zgarishlar va bojxona islohotlari: O'zbekistonda iqtisodiy islohotlar va bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida pul oqimlarini aniq va to'g'ri tahlil qilish juda dolzarbdur. Bu xo'jalik yurituvchi subyektlarning samarali faoliyat yuritishlari uchun zarurdir [5].

Xalqaro standartlarga muvofiqlik: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga (IFRS) muvofiq hisobotlar tayyorlash xalqaro investitsiyalarni jalb qilish uchun muhimdir. Davomiylik, intensivlik va dinamikani inobatga olgan holda pul oqimlarini tasniflash xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlarni tayyorlashda yordam beradi [6].

Texnologik rivojlanish: Texnologik rivojlanish pul oqimlarini boshqarish va ularni tahlil qilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Zamonaviy hisobot texnologiyalari va ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari pul oqimlarining turli mezonlar bo'yicha tahlilini osonlashtiradi [7].

Pul oqimlarini guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashni kengaytirishning maqsadi: Pul oqimlarini "Pul oqimining davomiyligi", "Intensivlik" va "Dinamikaning tabiati" guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashning asosiy maqsadi xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy holatini aniqroq va samaraliroq baholash, moliyaviy qarorlar qabul qilish jarayonida ishonchli va to'liq ma'lumotlarni taqdim etish hamda tashkilotlarning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashdan iborat.

Pul oqimlarini guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashni kengaytirishning vazifalari:

Moliyaviy tahlilni yaxshilash: Pul oqimlarini davomiylik, intensivlik va dinamika bo'yicha tasniflash orqali moliyaviy tahlilni chuqurlashtirish va kompaniyaning moliyaviy holatini yaxshilash.

Moliyaviy qarorlar qabul qilish: Kompaniyalarning moliyaviy qarorlar qabul qilish jarayonida aniq va ishonchli ma'lumotlarni taqdim etish, bu esa strategik va operativ qarorlarning samaradorligini oshiradi [8].

Xavf-xatarlarni baholash va boshqarish: Pul oqimlarining turli mezonlar bo'yicha tahlili orqali kompaniyalarning moliyaviy xavf-xatarlarini aniqlash va ularni samarali boshqarish.

Investitsiya jalb qilish: Xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlar tayyorlash orqali xalqaro va mahalliy investorlarni jalb qilish uchun qulay sharoit yaratish.

Iqtisodiy islohotlarni qo'llab-quvvatlash: O'zbekistondagi iqtisodiy islohotlarni qo'llab-quvvatlash, bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida kompaniyalarning samarali faoliyatini ta'minlash [9].

Barqaror rivojlanishni ta'minlash: Pul oqimlarining barqarorligini baholash orqali kompaniyalarning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlash.

Tashkilotning moliyaviy quvvatini baholash: Yuqori va past intensivlikka ega pul oqimlari orqali tashkilotning moliyaviy quvvatini baholash va uning moliyaviy salohiyatini aniqlash.

Moliyaviy hisobotlarning shaffofligini oshirish: Pul oqimlarining dinamikasi va davomiyligi bo'yicha aniq va shaffof hisobotlar tayyorlash, bu esa kompaniyaning moliyaviy axborotlari ishonchligini oshiradi.

Moliyaviy rejalashtirishni yaxshilash: Pul oqimlari tahlili orqali kompaniyaning moliyaviy rejalashtirish jarayonini yaxshilash va resurslardan samarali foydalanishga erishish.

Fikrimizcha, pul oqimlarini kengaytirilgan mezonlar bo'yicha tasniflash kompaniyalar uchun moliyaviy samaradorlikni oshirish, xavf-xatarlarni kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta'minlash maqsadida muhim vosita hisoblanadi. Bu jarayonda aniq va ishonchli ma'lumotlar taqdim etish, moliyaviy hisobotlarning shaffofligini oshirish va strategik qarorlar qabul qilishda yordam berish asosiy vazifalar hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun pul oqimlarini boshqarish va tasniflashga oid bir qator me'yoriy-huquqiy hujjatlar mavjud. Ularning ayrimlari quyidagilar:

O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobining Milliy standartlari (BHMS): Ushbu standartlar moliyaviy hisobotlarni tuzishda va pul oqimlarini tasniflashda umumiy qoidalarni belgilaydi [10];

"Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun: Ushbu qonun buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotlarni yuritishning umumiy qoidalarini belgilaydi. Qonun xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun pul oqimlari bo'yicha aniq talablarni qamrab olmaydi, lekin buxgalteriya hisobotining umumiy qoidalarini belgilovchi asosiy hujjat hisoblanadi;

Vazirlar Mahkamasining qarorlari va buyruqlari: Moliyaviy hisobotlarni yuritish va pul oqimlarini tasniflash bo'yicha qator qarorlar va buyruqlar qabul qilingan. Ular buxgalteriya hisobini yuritish va moliyaviy hisobotlarni tayyorlashda yo'riqnomalarni qamrab oladi [11];

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi va Davlat soliq qo'mitasi tomonidan qabul qilingan turli qarorlar va buyruqlar ham buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotlar bo'yicha qo'shimcha qoidalarni belgilaydi. Bu hujjatlar xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun pul oqimlarini boshqarish va tasniflashda yo'riqnomalarni taqdim etadi [12];

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi tomonidan chiqarilgan yo'riqnomalar va tavsiyalar ham xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy ma'lumotlarni to'plash va hisobotlar tayyorlashda yordam beradi;

Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS): O'zbekistondagi ko'plab yirik korxonalar va kompaniyalar xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini qabul qilgan. Bu standartlar pul oqimlarini uchta asosiy kategoriyaga: operatsion, investitsion va moliyalashtirish faoliyatlari bo'yicha guruhlashni talab qiladi [13].

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda pul oqimlarini "Pul oqimining davomiyligi", "Intensivlik" va "Dinamikaning tabiati" guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashni kengaytirishni zarur deb hisoblaymiz. Natijada, yanada chuqurroq tahlil qilish imkoniyati yuzaga keladi. Ushbu kengaytirilgan tasniflash usuli kompaniyalar moliyaviy holatini aniqroq va to'liqroq baholashga imkon beradi. Davomli va bir martalik pul oqimlarini ajratish orqali tash-

kilottlar o'z pul oqimlarining barqarorligini baholashlari mumkin. Yuqori va past intensivlikka ega pul oqimlari esa tashkilotning moliyaviy faoliyatining quvvatini ko'rsatadi. Barqaror va o'zgaruvchan pul oqimlarini ajratish esa, o'z navbatida, kompaniyaning moliyaviy xavf-xatarlarini boshqarishda yordam beradi.

Pul oqimlarini guruhlash tizimini xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) va AQSHning umumiy qabul qilingan buxgalteriya prinsiplari (GAAP) taklif etgan. Ushbu standartlar kompaniyalarning moliyaviy hisobotlarida pul oqimlarini uchta asosiy faoliyat turiga bo'lishni talab qiladi:

Asosiy faoliyatlar (Operating Activities);

Investitsiya faoliyatlari (Investing Activities);

Moliyalashtirish faoliyatlari (Financing Activities).

Bu standartlar xalqaro moliyaviy hisobotlash standartlari bo'yicha qo'mitasi (IASB) va Amerika buxgalterlar uyushmasi (FASB) tomonidan rivojlantirilgan va amalga oshirilgan. Ular kompaniyalarning moliyaviy holatini yaxshiroq tushunish va tahlil qilish uchun bir xil va shaffof hisobotlarni ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan.

Pul oqimlarini "Pul oqimining davomiyligi", "Intensivlik" va "Dinamikaning tabiati" kabi guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflash kompaniyaning moliyaviy holatini va uning pul oqimlarini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Bu quyidagi tarzda kengaytiriladi:

Pul oqimining davomiyligi (Continuity of Cash Flows): Davomli pul oqimlari (Recurring Cash Flows): Doimiy ravishda takrorlanadigan pul oqimlari. Misol uchun, sotuvlardan tushumlar, amaliy xarajatlar shular jumlasidandir; Bir martalik pul oqimlari (Non-recurring Cash Flows): Bir marta yoki kamdan-kam hollarda yuzaga keladigan pul oqimlari. Misol uchun, aktivlarni sotishdan tushumlar.

Intensivlik (Intensity): Yuqori intensivlikka ega pul oqimlari (High Intensity Cash Flows): Katta miqdordagi va tez-tez pul oqimlari. Misol uchun, katta hajmdagi sotuvlar va ularga bog'liq xarajatlar;

Past intensivlikka ega pul oqimlari (Low Intensity Cash Flows): Kam miqdordagi va sekin pul oqimlari. Misol uchun, kam miqdordagi investitsiya daromadlari.

Dinamikaning tabiati (Nature of Dynamics):

Barqaror pul oqimlari (Stable Cash Flows): Barqaror va oldindan aytiladigan pul oqimlari. Misol uchun, ijara daromadlari, muntazam kontraktlar bo'yicha tushumlar;

O'zgaruvchan pul oqimlari (Volatile Cash Flows): O'zgaruvchan va prognoz qilish qiyin bo'lgan pul oqimlari. Misol uchun, bozor sharoitlariga bog'liq ravishda o'zgaruvchi sotuvlar(1-jadval).

Bu guruhlash pul oqimlari tahlilining yuqori darajada aniq va to'liq bo'lishini ta'minlaydi, bu esa kompaniyaning moliyaviy rejalashtirish va boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yordam beradi[14] (1-jadval).

1-jadval. Pul oqimlarini xalqaro standartlarda guruhlash va taklif etilayotgan kengaytirilgan usullari o'rtasidagi farqlarni taqqoslama ko'rinishi

Guruhlash mezonlari	Standart guruhlash (IFRS va GAAP)	Kengaytirilgan guruhlash
Асосий фаолиятлар (Оперативг Активитетес)	Sotuvlardan tushumlar, maoshlar, ijara haqlari	Davomli pul oqimlari, yuqori intensivlikka ega pul oqimlari, barqaror pul oqimlari
Investitsiya faoliyatlari (Investing Activities)	Uzoq muddatli aktivlarni sotib olish/sotish, sarmoyalar	Bir martalik pul oqimlari, past intensivlikka ega pul oqimlari, o'zgaruvchan pul oqimlari
Moliyalashtirish faoliyatlari (Financing Activities)	Aksiyalar chiqarish/qaytarish, qarz olish/to'lash	Davomli yoki bir martalik pul oqimlari, yuqori yoki past intensivlikka ega pul oqimlari, barqaror yoki o'zgaruvchan pul oqimlari
Pul oqimining davomiyligi (Continuity of Cash Flows)	-	Davomli pul oqimlari, bir martalik pul oqimlari
Intensivlik (Intensity)	-	Yuqori intensivlikka ega pul oqimlari, past intensivlikka ega pul oqimlari
Dinamikaning tabiati (Nature of Dynamics)	-	Barqaror pul oqimlari, o'zgaruvchan pul oqimlari

Bu jadvalda standart guruhlash (IFRS va GAAP) asosiy faoliyatlar, investitsiya faoliyatlari va moliyalashtirish faoliyatlarini qamrab oladi. Kengaytirilgan guruhlash esa pul oqimining davomiyligi, intensivlik va dinamikaning tabiati kabi mezonlar asosida yanada chuqurroq tahlil qilish imkoniyatini beradi. Bu bizga pul oqimlari to'g'risida tegishli ma'lumotlarni yaratishga, pul oqimlarining davomiyligini operatsion va moliyaviy sikllar davomiyligiga ta'sirini baholashga imkon beradi. Shuningdek, xo'jalik boshqaruvida balanslarini optimallashtirish, yetarli hajmlarni yaratish va samaradorlikni baholash uchun muallifning metodologiyasini asoslang qisqa

va o'rta muddatli istiqbolda mablag'lardan foydalanish, xo'jalik yurituvchi subyektlarning operatsiyalari turlari va majburiyatlar bo'yicha tahliliy va rejali boshqaruv funksiyalarini takomillashtirish imkonini beradi.

Pul oqimining maqbulligini aniqlash uchun maqsadli funksiya va cheklovlar to'plamidan foydalanish kerak. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, xo'jalik yurituvchi subyektlarning pul oqimini optimallashtirishning obyektiv funksiyasi ko'rib chiqilayotgan davrda pul oqimlarining barcha segmentlarida tarkibiy va vaqt bo'shliqlarini minimallashtirish mezonini o'z ichiga olishi kerak. Bo'shliqlarning umumiy miqdori qanchalik kichik bo'lsa, pul oqimining optimalligi shunchalik yuqori bo'ladi [17].

Pul mablag'laridan foydalanish samaradorligi nuqtayi nazaridan ideal holat-bu teng vaqt oralig'ida naqd pul tushumlari va tushumlari miqdori bo'yicha maksimal darajada moslashish shartlari bajarilganda, bu tashkilot uchun yetishmovchilik yoki ortiqcha likvidlik xavfini tug'dirmaydi [18].

Biz taklif qilgan xususiyatga ko'ra, "Dinamikaning tabiati", xo'jalik yurituvchi subyektlarning pul oqimlari hisobot yoki kelgusi davrlarda mablag'larning umumiy kirib kelishi va chiqishini baholash uchun, shuningdek strategik prognozlash maqsadida tasniflanishi kerak. Pul oqimlarining ko'payishi yoki kamayishi qurilgan obyektlar uchun resurslar va sotish bozorlari faoliyati yoki pasayishi natijasi bo'lishi mumkin. Yeng ijobiy-bu qurilish tashkilotining pul oqimida yuqori darajadagi muvozanatga erishishga imkon beradigan barqaror pul oqimi va chiqishi holati [19].

Yuqoridagilarni inobatga olib, pul oqimlarining aylanmasi davomiyligi, pul oqimining intensivligi darajasi va dinamikaning tabiati mezonlari bilan qo'shimchalar kiritish lozim deb hisoblaymiz. Ushbu kengaytirilgan va to'ldirilgan pul oqimlarining tasnifi korxona faoliyatning turli segmentlari uchun pul oqimlarini hisobga olish, tahlil qilish va auditni rejalashtirishning aniqligi va yetarliligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga xo'jalik yurituvchi tashkilotlarning sotuvdagi mahsulot narxiga ta'sirining samaradorligini baholash imkoniyati oshadi [20].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda pul oqimlarini "Pul oqimining davomiyligi", "Intensivlik" va "Dinamikaning tabiati" guruhlash mezonlari bo'yicha tasniflashni kengaytirish moliyaviy tahlilni chuqurlashtirish va kompaniyalarning moliyaviy holatini yaxshilash uchun zarurdir. Bu usul kompaniyalarning moliyaviy holatini to'liqroq baholashga, xavf-xatarlarni aniqlash va samarali boshqarishga yordam beradi. Shunga qo'shimcha, pul oqimlarining shaffof va ishonchli hisobotlari orqali strategik qarorlarning samaradorligini oshirish, xalqaro standartlarga muvofiq hisobotlar tayyorlash va barqaror rivojlanishni ta'minlash mumkin bo'ladi hamda yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib quyidagi takliflarni berib o'tamiz:

1. Pul oqimlari tahlilini standartlashtirish: Moliyaviy hisobotlarni tayyorlashda pul oqimlarining davomiylilik, intensivlik va dinamika mezonlari bo'yicha tasniflashni majburiy qilib belgilash. Bu standartlashtirish moliyaviy ma'lumotlarning analiz qilishni osonlashtiradi va hisobotlarning aniqligini oshiradi.

2. O'quv dasturlarini yangilash: Buxgalteriya va moliya sohasida ta'lim olayotgan talabalar uchun pul oqimlarini kengaytirilgan mezonlar bo'yicha tahlil qilishni o'rgatish maqsadida o'quv dasturlarini yangilash. Moliyaviy hisobotlarning yangi talablariga mos ravishda o'quvchilarni tayyorlash imkoniyati yaxshilanishiga sabab bo'ladi.

3. Tadbirkorlik subyektlari uchun seminar va treninglar o'tkazish: Xo'jalik yurituvchi subyektlar va ularning buxgalterlari uchun pul oqimlarini kengaytirilgan mezonlar bo'yicha tasniflash usullari bo'yicha seminar va treninglar o'tkazish. Bu ularning malakasini oshirishga va yangi qoidalarni amaliyotga joriy qilishda yordam beradi.

4. Moliyaviy dasturiy ta'minotni takomillashtirish: Pul oqimlarini tahlil qilishni osonlashtirish maqsadida moliyaviy dasturiy ta'minotni takomillashtirish. Zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanib, avtomatlashtirilgan hisobot tayyorlash tizimlarini joriy qilish.

5. Qonunchilikni takomillashtirish: Pul oqimlarini kengaytirilgan mezonlar bo'yicha tasniflashni qonuniy talablar sifatida joriy qilish.

Bu me'yoriy-huquqiy baza yaratish va uni amalga oshirishda mustahkam asos bo'ladi.

6. Xalqaro tajribani o'rganish: Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga mos ravishda pul oqimlarini tahlil qilish bo'yicha ilg'or tajribalarni o'rganish va ularni mahalliy amaliyotga joriy qilish.

7. Pul oqimlarini rejalashtirish va boshqarish bo'yicha metodikalarni ishlab chiqish: Xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun pul oqimlarini rejalashtirish va boshqarish bo'yicha metodikalar va yo'riqnomalar ishlab chiqish. Bu ularning moliyaviy rejalashtirish va boshqarish jarayonini yaxshilashga yordam beradi.

Pul oqimlarini kengaytirilgan mezonlar bo'yicha tasniflash xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy samaradorligini oshirish, xavf-xatarlarni kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashga yordam beradi. Taklif etilgan choralar va tadbirlar orqali bu maqsadga erishish mumkin. Ular moliyaviy hisobotlarning aniqligini va ishonchligini oshirish, shuningdek, xo'jalik yurituvchi subyektlarning uzoq muddatli moliyaviy barqarorligini ta'minlashga qaratilgandir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия ҳисобининг Миллий стандартлари (НСБУ) – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик базаси. [lex.uz>nsbu](http://lex.uz/nsbu).
2. Ўзбекистон Республикасининг “Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида”ги Қонун – 2016 йил, Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик базаси. [lex.uz>docs/2931253](http://lex.uz/docs/2931253).
3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг меъёрий ҳужжатлари – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси, расмий ҳужжатлар. [lex.uz>docs/4290724](http://lex.uz/docs/4290724).
4. Халқаро молиявий ҳисобот стандартлари (IFRS) – Халқаро молиявий ҳисобот стандартлари қўмитаси (IASB), IFRS Foundation.
5. Давлат статистика қўмитаси йўриқномалари – Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси, расмий ҳужжатлар ва йўриқномалар.
6. Атамуродов С.Я. –Хўжалик юритувчи субъектларда пул оқимларини таҳлил қилиш усуллари бўйича тадқиқотлар, Тошкент давлат иқтисодиёт университети.
7. Пласкова Н.С. Денежные потоки коммерческой организации: формирование, анализ и оценка эффективности. Монография / Н.С. Пласкова. – М.: РГТЭУ, 2013.– С. 39.
8. Қувватов, Ш. (2021). – “Ўзбекистонда бухгалтерия ҳисобини такомиллаштириш йўналишлари”. Иқтисодиёт ва молия журналлари.
9. Турғунов, А. (2019). - “Молиявий таҳлил ва бошқарув”. Тошкент: Ўзбекистон иқтисодий таҳлил институти нашри.
10. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). – “The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action”. Harvard Business School Press.
11. Horngren, C. T., Datar, S. M., & Rajan, M. V. (2015). – “Cost Accounting: A Managerial Emphasis”. Pearson Education.
12. Kieso, D. E., Weygandt, J. J., & Warfield, T. D. (2019). - “Intermediate Accounting”. Wiley.
13. Bragg, S. M. (2020). – “Financial Analysis: A Business Decision Guide”. AccountingTools.
14. Damodaran, A. (2012). - “Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset”. Wiley Finance.
15. Ross, S. A., Westerfield, R. W., & Jaffe, J. (2019). – “Corporate Finance”. McGraw-Hill Education.
16. Platt, H. D., & Platt, M. B. (2002). – “Predicting Corporate Financial Distress: Reflections on Choice-Based Sample Bias”. Journal of Economics and Finance.
17. Brealey, R. A., Myers, S. C., & Allen, F. (2020). – “Principles of Corporate Finance”. McGraw-Hill Education.
18. Penman, S. H. (2013). – “Financial Statement Analysis and Security Valuation”. McGraw-Hill Education.
19. Berk, J., & DeMarzo, P. (2020). – “Corporate Finance”. Pearson.
20. Fayziev O., Abdug'anieva S., & Yo'ldoshboev A. (2022). Ishlab chiqarish xarajatlari hisobini yuritishning tashkiliy-iqtisodiy asoslari va xususiyatlari. Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук, 2(6), 79–81. извлечено от <https://in-academy.uz/index.php/EJLFAS/article/view/2387>.
21. O.R.Fayziyev, A.H.Yo'ldoshboev. Ishlab chiqarish xarajatlarining boshqaruv hisobini tashkil etishning asosiy tamoyillari. O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali, 20.06.2022 й., 9-сон. Б. 308-311.
22. Davletov I., Fayziyev O., & Умарова З. (2023). Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq moliyaviy hisobotlarni konsolidatsiyalash tamoyillari. Центральноеазиатский журнал образования и инноваций, 2(5), 148–151. извлечено от <https://in-academy.uz/index.php/cajei/article/view/14671>.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

